

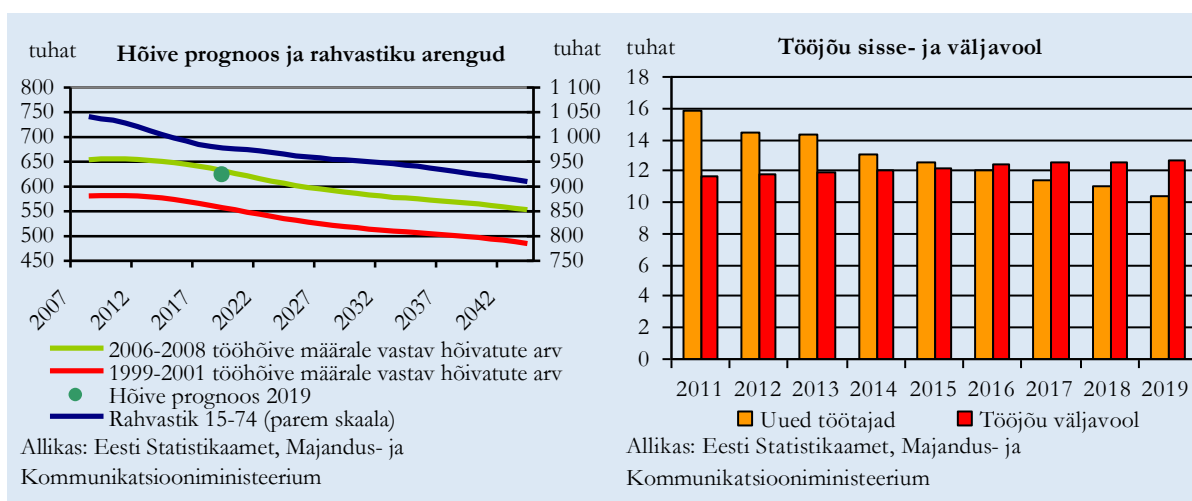
Töøjõuvajaduse prognoos aastani 2019

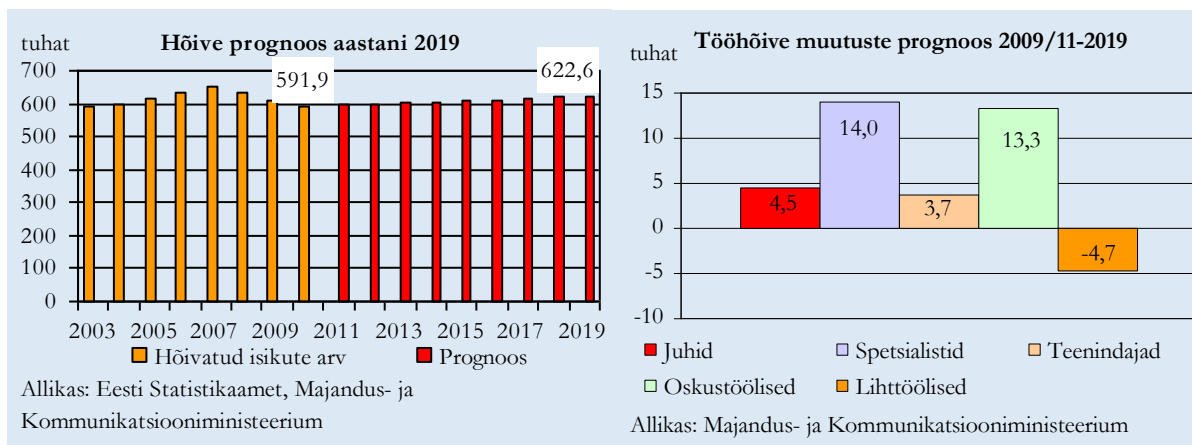
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) töøjõuvajaduse prognoos hindab võimalikke tööturu arenguid ja vajadust töötajate järele arvuliselt – kui palju võiks olla vaja täiendavaid töötajaid eri tegevusaladel, ametiala gruppides ning haridustasemetel. Prognoos on suunatud eelkõige Haridus- ja Teadusministeeriumile, olles üheks abivahendiks riikliku koolitustellimuse koostamisel. Prognoos käsitleb kõiki majandustegevuse valdkondi, kuid samas ei minda tulenevalt prognoosi aluseks olevatest andmetest väga detailseks. Põhjalikuma ülevaate saamiseks on vaja tugineda sektoriuringutele. Edaspidi võib detailsuse suurendamisele kaasa aidata 2011. aasta rahvaloenduse andmete kasutamine.

Andmepiirangute tõttu esitatakse tulemused võrdluses aastate 2009-2011 keskmise näitajaga. Kuna tänaseks on olukord muutunud (näiteks baasperioodi hõivatute arv 592 tuhat vs 2011. aasta 609 tuhat), siis tuleb seda arvestada tulemuste tõlgendamisel. Kuigi absoluutnumbrid on muutunud, siis ei mõjuta see oluliselt üldisemaid trende ning erinevaid suhtarvuseid (töøjõuvajaduse osatähtsused mitmesugustes lõigetes).

MKMi prognoos käsitleb järgmisi töøjõuvajadust kujundavaid komponente:

- hõivatud inimeste arvu muutus tegevusalade ja ametiala gruppide tasandil – prognoositakse, millistes valdkondades tekib töökohti juurde, millistes kaob ja kui suures ulatuses;
- töötajate asendusvajadus – hinnatakse, kui suur osa tänastest töötajatest lahkub jäädavalt tööturult seoses pensionile siirdumisega ja suremuse tõttu;
- töötajate liikumine tegevusalade vahel – koostatakse stsenaarium töötajate võimalikust liikumisest ühelt tegevusalalt teisele, mis võib leevendada või süvendada töøjõuvajaduse ulatust konkreetses valdkonnas.

Kõige rohkem mõjutab tööjõuvajadust tänaste töötajate asendusvajadus – 9 aasta jooksul lahkub tööturult kokku hinnanguliselt 110 tuhat inimest (iga viies töötaja). Ka hõivatute arv suureneb (ligi 30 tuhande võrra, millest enamus on tänaseks realiseerunud), kuid hõive kasvust tulenev täiendav vajadus on kordades väiksem töötajate asendusvajadusest. Kokkuvõttes tähendab see, et täiendavalt vajatakse tööturule umbes 140 tuhandet inimest. Prognoosiperioodil tööturule sisenevate noorte arv on mõnevõrra väiksem, kuid samas eeldatakse ka tööpuuduse alanemist. Inimeste kõrge tööturu aktiivsuse määra korral (sarnane perioodi 2006-2008 aktiivsusele vanusegruppide lõikes) vastab prognoositud hõive tasemele (623 tuhat hõivatut) tööpuuduse määr 6%. Võrreldes varasemate prognoosidega on hõive määr väiksem ning tööealise elanikkonna vähenemise tõttu on oodata hõivatute arvu langust ka pikemas perspektiivis.

Tööjõuvajadus jälgib suures osas tänast tööturu struktuuri ehk suuremates tegevusalades on lähiaastatel vaja ka rohkem töötajaid. Rohkem vajatakse prognoosiperioodil töötajaid töötlevas tööstuses, kaubandussektoris, ehituses, hariduses, veonduses ja laonduses. Samas kui vaadata töötajate suhtelist vajadust võrreldes tänase töötajate arvuga, joonistuvad välja kaks gruppi – kiire kasvuga valdkonnad, kus tekib juurde täiendavaid töökohti, ning tegevusalad, kus töötajate kõrgema keskmise vanuse tõttu lahkuvad lähiaastatel paljud töötajad tööturult. Hõivatute arvu kiiremat kasvu nähakse ette eelkõige valdkondades, kus loodav lisandväärtus töötaja kohta on suurem või on potentsiaali selle oluliseks kasvatamiseks, näiteks info ja side sektor, masinatööstus, elektroonikatööstus, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Samuti eeldatakse tulenevalt elanikkonna vananemisest tervishoiu ja sotsiaalhoolekande teenuste pakumise kasvu. Pääaegu kõik nimetatud valdkonnad on Eestis täna vähem esindatud kui arenenud Põhja-Euroopa riikides. Prognoosi kohaselt on ette näha hõivatute kasvu enamikel tegevusaladel, kuid see on suures osas seotud kriisist taastumisega.

Täiendavate töökohtade tekkimise kõrval mängib olulist rolli tööjõuvajaduse kujunemisel töötajate vanusestruktuur, kuna vanemaalised töötajad lahkuvad lähiaastatel tööturult. Kõrgema keskmise vanusega paistavad silma näiteks kinnisvaraalane tegevus, haridus, tervishoid, taime- ja loomakasvatus, keemiatööstus. Kuna asendusvajadus mängib suurt rolli tööjõuvajaduse kujunemisel, siis võib ka väheneva töökohtade arvuga tegevusaladel olla suhteline tööjõuvajadus üsna suur.

Majandusstruktuuri muutumine keerulisema ja suuremat väärtust loovamate tegevuste suunas kajastub ka ametialade tasandil. Pääaegu kõigis harudes kasvab vajadus eelkõige spetsialistide ning oskustöölise ja seadmeoperaatorite järele, selgelt on langemas lihttöö osatähtsus. Kogu hõive

kasvust annavad ligi 50% spetsialistid, 40% oskustöölised, juhtide ja teenindajate arv suureneb lihttöölise arvu vähenemisega samas suurusjärgus. Samasugused suundumused on valitsemas ka hariduslikus ettevalmistuses – kutse- ja kõrghariduse roll on suurenemas, madalama hariduse või ilma spetsiifilise ettevalmistuseta töötajate järele nõudlus väheneb. Ametialadele esitatud nõudmiste võrdlus tegeliku olukorraga toob välja, et ilma ameti- või kutsealase ettevalmistuseta töötajate arv võiks Eestis olla tänasest kaks korda väiksem. Mõnevõrra pehmendab lõhet asjaolu, et arvesse pole võetud töötajaid, kes on küll mõnd eriala õppinud, kuid on õpingud katkestanud.

Tööjõuvajaduse prognoosi andmetabelid ja varasemad prognoosid leiab www.mkm.ee →Tegevus → Uuringud → Tööjõuprognosisid (<http://www.mkm.ee/toojouprognosisid/>)

Täpsemalt prognoosi metoodika kohta vt

http://www.mkm.ee/public/Toojouvajaduse_prognoos_aastani_2017.pdf lisa 11 (lk 70-72)